

SZENTESI ÉS VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és esütörtökön reggel.
Előzetési ár:
negyedévre 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. t. 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérsékelt árjegyzék szerint ez. nít fel.

Kössünk fegyverszünetet.

Az adomabeli ember, mikor valami furfangos szerrel, burkolózva mentegte magát egy suskusában, a másiktól azt a feleletet kapta: »a kifogásod pompás, de azért mégis csak nagy hunczut vagy te!«

Ez a józú adoma jut eszünkbe, ahogy a »Szentesi Lap« f. évi 58-ik számának »Időszerű elmékedéseit« olvassuk, amelyek során fegyverszünetet ajánl föl, mely esetleg békére is vezethetne s egyben hozzáfűzvé az alispán korrektségének szülő dicshimnushoz azt is, hogy e korrekt pártatlanságot azzal kellene kiegészíteni, hogy a városi tisztikar ellen folyamatban levő fegyelmi eljárásból cs mérsékléssel, méltányosan és igazságosan intézkédjék el, — mindjárt meg is jegyzi rá, hogy ez nem akar kegyelmi kérvény lenni, csupán jóakarati tanács, melynek meg nem szívelése esetén »jaj a Jegyzőztetteknek!« — mert akkor leszen harc mindhalálig.

Evek hosszú sora óta nem először esik, hogy ezt a csábos, csalfa szírhangot halljuk és ahányszor ez a hang megszóllalt — nyomról-nyomra adatok-

kal lehetne bizonyítani — mindannyiszor bent volt a hátsó gondolat is, hogy — a fegyverszünetnek azonban ára legyen.

Ha meg nem fizetik az árt: a legkényelmesebb mód ez a pilátusi kézmosásra; — ha megfizetik: akkor hasábos dicshimnus jár ki érte a fölöttes hatóságnak — a sarcfizeteskör. De aztán bizonyosabb mint a halál, hogy amely pillanatban ezután az a fölöttes hatóság nem a demagógia mértékén méri ki e párt valamelyik tagjának az igazságot, hát akkor nyomban sutba kerül a fegyverszünet, ugyanazt a fölöttes hatóságot a legdurvább módon fecskendezik be gyűlölségük szennyes tajtékával és megharsan a vészkiáltás: harc késhegyig, mindhalálig!

Nem az »Időszerű elmékedések« előre jóslott maliciája mondatja ezt velünk. Mi őszintén, minden hátsó gondolat nélkül óhajtuk — nem a fegyverszünetet, de a békét s óhajtuk ezt a közjó érdekéből, annak tiszta tudatában, hogy az elkeseredett harc nekünk gyönyörűséget nem okoz, a közjónak meg kiszámíthatatlan kárát okoz; — de mondatja a multak számos tapasztalata, melyekben a Tallián Béla főispánkodásának korszaka különösen bővelkedett.

Sok áldozatot hozott Tallián Béla a békének, a fegyverszünetnek, ezek közt olyant is, mely működését a leghallatlanabb törvénytelen erőszakosságok korának jellemezte; de ez mind hiába volt: a legelső alkalommal, a hogy nem cselekedett a demagógia szájaize szerint, épp úgy megmárták, éppen úgy lefecskendezték a gyűlöletük tajtékával, akárhá soha semmiféle szolgálatot se tett volna nekik.

Olyanformán vannak ők ezzel, mint a nyomorban sinylő, akit gazdag rokonai segítenek. Tehetnek az érdeken akár mennyi jót, enyhíthetik akárhogy a nyomorát: ha csak egyetlen alkalommal nem volt talán módjukban se rajta segíteni, — el van felejtve minden jószág és a nyomorultnak szemében rosszabb ember sincs náluknál.

Fegyverszünet- vagy békekötésről legyen bár szó: nem így vezetik azt be a közéleti harcokban.

Nem kell az ilyenhez jó akaratú tanács, mely útmutatást ad: milyen bölcs mérséklettel intézzenek el egyik-másik fegyelmi ügyet; — de kell hozzá tiszta, becsületes szándék, szilárd akaratérő és némi kis egyéni önmegtagadás is.

Legelső sorban pedig szükséges

TÁRSASÁG.

Emlékbeszéd Deák Ferenc felett.

Tartotta a várm. 1896. május 11-ki milleniumi diszgyűlésén: Dr. Cicatrie is Lajos.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!
Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Midőn ez alkalomból magamra vállalom a feladatot, hogy a nagy hazafi Deák Ferenc emlékezeté iránt a tek. Törvényhatósági bizottság által hazafíui gondossággal ápolts, s nemzedékről nemzedékre tisztább fénnel átörökített kegyeletnek és tiszteletnek tolmácsa legyek, el nem titkolható kétség szállja meg lelkeket, hogy aki sem a nagy férfinak kortársa sem közéleti szereplésének közvetlen csodálója nem voltam, — az ékes-szó-lás minden eszközeinek híjával, — egyedül a kora ifjúságotól fogva történelmünk e kimagasló alakja iránt táplált s a megismerés által napról-napra növekvő határtalan tiszteletből s ez ünnepléyes pillanat seplőtlen fényében megmagasztosuló hazafias érületből fogok-e elég erőt meríthetni arra, hogy gyenge szavammal csak egy levéllel is gazdagítsam a koszorút, amelyet a nemzeti kegyelet 20 éve óta fon a haza atyjának emlékoszlopa körül.

S hogy mégis vállalkoztam e feladatra, annak oka az, mert a Tekintetes törvényhatóság elnöző jóakarátán kívül biztatást merítettem azon tényből, hogy amily példátla-

nul nagy és döntő befolyást gyakorolt Deák Ferenc nemzeti fejlődésünk legújabb történetére, ép oly osztatlanul általános volt az elismerés, mely őt élte folyamán kísérte, és minden hazafi szívébe kitörülhetlen betűkkel véste; be magasztos jellemének vonásait; engem tehát a köztudat ment fel azon megoldhatatlannak látszó feladat terhérol, hogy e beszédem szük keretében nyomról-nyomra követve a haza bölcsének 40 éves közéleti szereplését, mindazt elmondjam, amit ő hazájért cselekedett, s élégnek látszik, ha életének főbb eseményeit érintve, a hazaszeretet egy halvány fénysugarával megvilágítani igyekszem a képet, amelyet róla a nemzet millióinak kegyeltele magának alkotott.

Ezredéves történelmünk határkövét képező ezen év január 29-én mult 20 éve annak, hogy az országgyűlés mindkét háza elnökének aláírásával egy egyszerű, gyászszegélyű jelentés járta be az országot, mely az országgyűlés nevében megdöbbentő rövidséggel csak annyit mondott: »Deák Ferenc meghalt«, s e néhány szóra egy egész nemzet gyászba öltözött. Nem volt váratlan a csapás, mert hisz 2 éven át fenyegetőleg függött a nemzet felett e vézetes szerencsétlenség, s mégis a fájdalom, — mely bekövetkezte pillanatában minden honfi-szívet elfogott, oly megrendítően mély volt, mintha az elhunytban mindenki egy atyát vesztett volna. A király felséges személyétől kezdve, a nemzet minden rétegét át, le a földmivessig, nem maradt szem könnytelenül. Mintha érezte volna a nemzet, hogy az ő elhunytá-

val nem csak a haza géniusza szállott sirba, de végleg bezáródott egy klasszikus korszak, melyben az emberek tudtak eszméért lelkülni, a jog és igazság védelmében martír halált szenvedni, s szeretni mindennél inkább a hazát.

Nagy volt Deák kora kimagasló évszázadok sorából az ideálók nemes kultuszában — az előítéletekről, az osztály és magán érdekről a haza javára való lemondásban, nagy volt az elvekhez való tántoríthatatlan ragaszkodásban; nagy volt az alkotmányos jogok és a közszabadság félelmet nem ismerő oltalmazásában — s e dicső korszakban legnagyobb volt Deák Ferenc, legnagyobb szívbén, a haza iránti szeretet által; legnagyobb értelemben a jövőbe látó bölcsessége által; és utólréhetetlenül nagy seplőtlen jelleme által.

Ott látjuk őt a nemzet politikai újrászületésénél mint munkást; — a közszabadságon és nemzeti jogokon ejtett sérelmek orvoslásáért folytatott alkotmányos küzdelemben, mint megalkuvást nem ismerő vezérét az országgyűlés szabadelvi ellenzékének; ott látjuk őt a váratlanul kitört zivatart mennydörgései között mint az állam szirtek között vergődő hajójának óvatoss kormányosát, aki míg bölcs aggodással igyekszik kerülni a veszélyt, egy pillanatra sem tántorodik el a haza iránti köteleesség hű teljesítésében; ott látjuk őt a nemzeti szenvedések Golgotára vezető útjában mint a haza atyját, akinek lelki ereje, az örök igazság diadalába vetett hite s a nemzet jövője iránt táplált reménye tüzoszlopként világította meg a kibontakozás

hozzá, a helyzet tiszta, elfogulatlan megítélése és tisztázása.

Csak józan ész kell például, annak a megismeréséhez, hogy a vármegyének és Szentes városnak, mint két hadakozó félnek egymással szembeállításra: a legnagyobb abszurdum.

A vármegye nem visel semmiféle háborút se Szentes ellen, nem is viselhetne. Törvényben gyökerező joga és kötelessége is, Szentes közigazgatását, háztartását épp olyan szigorúan ellenőrizni, akár a vármegye legutolsó községéét és ahol visszaélést, könnyelmű pazarlást tapasztal, — ezt, a köző érdekekből, ugyancsak kérlelhetetlen szigorral az illetőkön, kik abban vétkesek, megtorolni.

Aki pedig ezzel ellenkezőt kíván, aki vétkes hanyagságban, törvénytelen pazarlásban sanyoló köztisztviselőkkel szemben, a fegyelmi eljárás során bölcs mérsékletet és méltányosságot kíván a törvényt alkalmazó s büntetni hivatott sőt kötelezett fölöttes hatóságtól, az — megengedjük — kitünő jó pártember lehet; de szándéka, mikor ezt feltételül csillantatja meg a fegyverszünet-vagy békekötésre, nem tiszta, nem becsületes, mert elárulja a valóságot, hogy a nyújtott mézes-madzagnak ára van, melyet ha meg nem fizetnek: nincs mézes-madzag.

Megengedjük: vannak esetek, mikor a fölöttes hatóságnak a fegyelmi büntetés kiszabásánál nem csak jogot, de méltányosságot is kell és illik gyakorolni. Helyén van ez minden köztisztviselővel szemben, aki vagy a viszonyok kényszerre alatt, akaratlanul esett bele a fegyelmi bajba, vagy először vonják fegyelmileg felelősségre — közvagyont és közérdeket érzékenyen nem érintő dolgokban. De béke vagy fegyverszünet feltételül — úgy a sorok közt keresztül csillanni hagyni azt, hogy az adott esetben bölcs

mérsékletet és méltányosságot kell a fölöttes hatóságnak gyakorolni és közhivatalban hagynia erre képtelen egyéneket: ez nem csupán érszakos nyomás az itélni hivatott hatósági közegekre, de hirdetése annak is, hogy itt csak úgy állhat fent a béke vagy fegyverszünet, ha Szentes város közigazgatásában meghagyják az erre képteleneket is, mert — ezt a demagógia érdeke így kívánja s ez pedig a fő, mi mellett a város összlakosságának érdeke, vagyoni helyzetének az érdeke mind eltörpül, semmivé mállik.

Hát kössünk fegyverszünetet vagy akár békét is. Ne a megye a várossal — kölcsönös, törvényben megszabott egymáshoz való viszonyuk mellett — háborúságban egymással nem is lehetnek. De kössünk fegyverszünetet egymással szemben álló pártokul. Tiszteljük egymás bíráló-jogát; ne keressük mindjárt egymásban a legrosszabbat, mint ahogy az Időszerelem élekedések fegyverszünet-ajánlója már is teszi, mikor kijelenti, hogy nagy zajjal és böszültséggel *inszenirozott* a megye fegyelmi eljárását a városi tisztikar ellen; amiről tudjuk, hogy megfordítva nekünk is fájna, kerüljük el ilyesmivel bántani az ellenfelet és főleg, ne pártédek szempontjából bíraljuk meg a hatóságok cselekedeteit, legyen az bármelyik hatóság is, hanem kizárólag a szerint, a hogy az a közérdeknek szolgál javára vagy kárára: akkor, ha így cselekszünk, ha szilárd eltökéltséggel kerüljük az egymással való kellemetlenkedést, de viszont nem tekintjük kellemetlenkedésnek azt, ha esetleg a pártédek szemüvegén nézve valami nem a szájunk ize szerint történik, — no akkor nincs szükség se jóakarató tanácsra, se lappangó hátsó gondolatra, de arra se, hogy az igazi

bűnt kiméletlenül ne ostorozzuk és a közőjára káros elemeket a közigazgatásból — párttekinet nélkül — ki ne küszöböljük, mert akkor egyik leszünk a jobban épp úgy, mint egyik a bűn ostorozásában.

Nem feltételek ezek, sem jóakarató tanácsok, de nem is lappang mögöttük semmi hátsó gondolat. Amikben mi a béke biztosítékait látjuk: ezek mind a tisztesség, a becsületes, tiszta és őszinte szándék természetes követelményei és következményei.

Ezen az alapon, de csakis ezen állunk kössünk fegyverszünetet, vagy ha úgy tetszik, akár békét is.

Iskolák államosítása. Lapunk egy korábbi számában megemlékeztünk arról, milyen buzgalommal fáradozik a Gyula dr. kir. tanfelügyelő a csongrádi és szegvári iskolák államosításán s hogy fáradozását milyen siker koronázza.

Azóta, hogy ezt a hirt közöltük, a községek már meg is kötötték, a közoktatásügyi kormány által megszabott feltételek alapján, az államosításra vonatkozó szerződéseket a tanfelügyelővel, melyek a mint a minisztérium részéről is aláíratnak: Csongrád és Szegvár községek elemi népiskolái államosítottaknak tekinthetők és ezzel ezen iskoláknak fokozatos szellemi fejlődése mindenkorra biztosítva is van.

Vármegyénk buzgó tanfelügyelője azonban nem állt meg félúton a megkezdett munkájában, melynél arra törekszik, hogy a megyebeli mindazon községek népiskolái államosítottassanak, amelyek ez idő szerint a közoktatásügyi kormánytól, ép ezen iskolák fenntartása céljából, jelentékenyebb államsegélyt élveznek.

Igy nevezetesen tárgyalásokat folytatott terve kivétel érdekében és iskolái államosítása iránt Mindszent, Horgos, Kistelek, Sándorfalva, Algyő és Csany községek előjárásaival és községi iskoláskéivel, sajnos azonban — nem a kívánatos eredménnyel.

útait, s végezetül ott látjuk őt a kiegyenlítés és megváltás nagy munkájában többé nem mint vezért, de mint a magyar nemzet megtestesült géniuszát, akitől amily távol áll a szenvedések és veszélyekkel szemben a kitünő nem tudó gyavaság, ép oly távol áll az elbizakodás és bosszú érzete, mely nem a jog és igazság elveivel való tántoríthatatlan ragaszkodás, hanem a sors szeszélyétől függő véletlen esélyek felhasználása által akarja a nemzet jövőjét biztosítani.

Vagy nem Deák szelleme, — a nemzeti géniusz volt e az, mely a faj- és hazaszeretet, a jog és alkotmány elveivel való ragaszkodás, a kedvező körülmények okos felhasználása, s a mindent kockára tevő szenvedélyek mérséklése által a hazát egy ezredévén át fentartotta, s ha nagy katasztrófák által lesújtotta, új életre keltette?

A politikai élet színterén 1833-ban jelent meg először, mint Zalavármegye követe. Az alig 30 éves ifjúnak, a szerény körben munkálkodó táblabírónak fellépését a Pozsonyban együtt ülő országgyűlésen nem előzte meg a hírnév szárnyalása; ajánló levélként csupán érdemes bátyjának a politikai életől történt visszavonulása alkalmával mondott, s azóta közzsájon forgó ama szavait hozván magával: »küldök én nektek magam helyett egy fiatal embert, kinek kis újjában több tudomány és képesség van, mint egész magamban.«

Az 1832—6-i országgyűlés sikereiben döntő része volt, s lépésről lépésre hódította meg a K. K. és R. R. bizalmát, tekintélye

rövid néhány év alatt oly nagygyá lón, hogy az 1839—40-i országgyűlésen a már többségben levő szabadelvű ellenzéknek nem kikiáltott, de általánosan elismert vezéréként szerepelt.

Politikai életének az első ciklusa az elvek érvényesítésében s az alkotmányon ejtett sérelmek orvoslásáért folytatott küzdelemben megállást és megalkuvást nem ismerő ellenzéki férfiúnak működését foglalja magában.

A XIX. század első évtizedei nehéz válság elé állították a magyar nemzetet. Nem volt kisebb e korszaknak feladata, mint nemzetiségünket és nyelvünket visszahelyezni évszázadok óta nélkülözött ősi jogaiba; szétörni a szolgaság bilincseit s a jogok élvezetében egyenlővé tenni a nemzet millióit; a kor szelleméhez idomítani az ország törvényhozását, közigazgatását és igazságszolgáltatását; végül pótolni az anyagi érdekek, a földművelés, ipar, kereskedelem és közlekedés terén évszázadoknak mulasztását; s mindent végrehajtani az alkotmány nyújtotta törvényes eszközökkel, feloldása nélkül a társadalom alapjainak s az ellentétes érdekek által szétválasztott osztályok közötti békének; vagy miként Eötvös mondja: kivívni a XVIII-ik század eszméit oly törvényhozás segédelmével, mely középkori szerkezetét megtartá, a jogegyenlőséget a kiváltságos osztályok által.

Örök hála és elismerés Deák Ferenc nagy szellemének és páratlan kitartásának, amellyel az alkotmányos küzdelemben a haladás zászlaját diadalról diadalra vitte s a

korhadt rendszer védőit lépésről lépésre visszavonulásra kényszerítette; nemzeti nyelvünk, mely az 1836-i országgyűlésen lerázta már az idegen nyelvnek súlyos rabigáját és törvényeinknek eredeti nyelve lett, — feltartóztatlanul haladt előre hódító útjában, s az 1840 évi VI. t. c. által a nyilvános élet minden terén kizárólagosá tétetett.

A jobbágyok személyi és urbéri viszonyaikban az önkény ellen már az 1836 évi VII. t. c. által biztosítottak, s ha a kormány merev ellenzése miatt azon javaslat, hogy a jobbágyok nemesi birtokot is szerezhetnek, törvényerőre nem emelkedett, hosszas küzdelem eredményeként az 1840 évi VII. t. c. beiktatott a jobbágyok azon jog, hogy földesúri tartozásait szabad egyezkedés útján örök időkre megválthatják. Felemelő önérttel említem meg e helyen, hogy vármegyénk vezérvárosának Szentesnek népe az első között volt, akik földesúri tartozásait megváltott, s szabadságot, minden emberi haladásnak ez őb forrását saját erejükből megszerezték.

Ez országgyűlések foglalkoztak először a nemzeti szorgalmat megtermékenyítő közigazdasági alkotásokkal: folyókink szabályozása, vasutak, csatornák építése, a váltó, kereskedelem és csődügyek, valamint a mezei rendőrségről törvényeket alkotván.

De bármily fontosak legyenek ez alkotások, nagyon csalódnánk, ha ez országgyűlések nagy jelentőségének monumentumait törvénykönyveinkben keresnők; a hazafői lelkesedés lángja a harc hevében akkor csap

Mert nem mindenik község fogja fel egészséges ép érzékkel a maga érdekét s nem minden iskolaszék érti meg: micsoda nagy erkölcsi és anyagi előnyt biztosít a községnek az iskolai államosítása, ha rögvést nem is, de idők multával, mikor a népoktatásügy iránt mind nagyobb és nagyobb igényeket támasztanak, melyek — az államosítás esetén már nem a községet, de az államot terhelnék.

Igy aztán a nevezett községek egyikében-másikában, az államosítás tárgyában lefolyt tárgyalások — illetéktelen beavatkozások következtében — nem vezettek kellő eredményre, magának a községnek nagy anyagi és erkölcsi veszteségére és kárára a népoktatásügynek.

T e r g i n a Gyula dr. tanfelügyelőt azonban ez a tapasztalt szűkkeblűség és korlátolt, vagy talán részben rosszakarátú felfogás nem kedvetlenítette el. S ha már a teljes államosítással nem emelheti a nevezett községek összes népiskoláit arra a magasabb színvonalra, ahová fejlesztve ő a vármegye minden községének minden népiskoláját látni szeretné; — hát legalább elősegíteni igyekszik a fokozatos haladást és e végből előterjesztést tesz a közoktatásügyi kormánygnak az iránt, hogy mind azon megyénkbeli községekben, melyek az iskolák államosítása elől ridegen elzárkóznak, de aztán a saját erejükből sem akarják az iskolákat törvényes állapotba helyezni, — hozzák be az ugynevezett részleges államosítást, mely abból állana, hogy az illető község által ma, iskolái fentartására élvezett államsegély a jövőben e községektől megvonatván, ugyanezen összegek erejéig a kormány, a megfelelő szükséghez képest új állami népiskolákat álltana.

Részünkről nem csak, hogy helyeseljük T e r g i n a Gyula dr. ezt az elhatározását, de üdvözöljük is őt azért, hogy bátran szembeszáll a népoktatásügy érdekében, egyes községek szűk látókörű vaskalaposágával és így az országos közpénzeket az ország javára igyekszik kihasználni, népoktatásügyünk erkölcsi színvonalának emelésével.

codott legmagasabbra, amikor az alkotmányon s a szólás-szabadságon ejtett sérelmek orvoslását követelték az ország rendei.

A sérelmi politika régi nyűge, de egyúttal szükségképeni következménye volt az ősi magyar alkotmányoknak; e sérelmi politikának legerőteljesebb megnyilatkozását találjuk Deák Ferenc 1833-tól 1840-ig elmondott országgyűlési beszédeiben, ideális megokolását pedig Zalamegye rendjeihez intézett követi jelentésében, midőnk ekként szól: »Törvény szab korlátot a hatalomnak s önkény ellen a törvény erejében keresnek oltalmat a hon polgárai. De magát a törvényt s annak oltalmazó erejét önkény ellen csak a nemzet morális ereje biztosíthatja.

Sértett törvények mellett komoly méltósággal felszólalni, több tiszteletet mutat a fejedelmé iránt is, mint a gyáva hallgatás; mert amaz férfias bizodalom ez pedig félénk kételkedés a fejedelem igazságában, s azon nemzet, mely törvényeinek, polgári jussálmak sérelmét gyáván hallgatva tűri el, gyáván hagyja el a fejedelmét a veszelő óráiban. Gyáva népek fejedelmek ne örüljenek; mert félelem és bizodalom, — hűség és gyvaság nemzeteknél együtt soha nem léteznek.« Bölcs szavai a jövőbe látó nagy elmének; — vajha kellő időben meghallgatásra találtak volna!

Mint mikor vihar szántja fel a tenger sima tükreát, a nemzeti érületet akként zúdította fel a kormány a szólás-szabadság ellen intézett okatlan támadásaival, midőnk

Jó lesz, ha az illető községek érettebb ésszel, józanon gondolkodnak a tanfelügyelő javukra szolgáló tervei felől és a szerint jutnak bölcsőbb elhatározásra az államosítás dolgában, — mig nem késő.

A nép olvasmányai.

Nincs Magyarországon alkalmas, a célnak megfelelő népies irodalom.

Mert a népies irodalom termékeinek még nincs kész — vevoje; tehát irodalmi műveknek kiadásával üzletszerűen foglalkozó cégek ily vállalatokba nem mennek bele. Midőnk pedig egy-egy kiadó, részint hazafias buzgóságból, részint helyesnek látszó spekulációból merészkedik a legkiválóbb írók népies modorban írt műveit kiadni, vállalatba rendszerint belebukik s jövőben tartózkodni fog hasonló vállalkozástól.

A nép nem vesz könyvet; így mondják s így is van. A telkes polgároknak ép úgy, mint a kézműveseknek alig két-három százaléka tart valamely újságot s még kevesebb az olyan, ki az imádságos könyvön és a naptáron kívül valamely könyvet is megvesz.

Kivételkép lehetnek a viszonyok egyes községekben jobbak, de mi általánosságban beszélünk.

Ily körülmények közt az írók nem találnak kiadókat s lassanként elfogynak még a ponyva-irodalom kiadói is, mert hiszen már efilét se vesz a nép.

Bizton lehet állítani, hogy, ha lehetséges, e részben dekadenc van.

Amde közismertes dolog, hogy a magyar nép szeret olvasni; tudási vágya sokkal messzebb terjed ama körnél, melyet számára életkörülményei kikerekítenek; a közélet eszméi, eseményei élénken érdeklik, az autonóm testületek s politikai pártok álláspontjait s törekvésaineik irányát felismeri, sőt a közgazdasági irányzatok megértésére és bírálására is képes.

Még azt is mernénk állítani, hogy a komolyabb tárgyú olvasmányokat, ha azok tartalma, vagy tárgyalási modora az ő fogalomkörét, vagy értelmi erejét túl nem haladja, sokkal inkább érdeklik a mi népünket, mint a költői művek.

Ez pedig a nép komolyságára, s az érettség ama fokára mutat, melyet éppen most kell helyes irányban kiművelni, nehogy a jöhísemű, értelmes nép a szintén komoly mezben fellépő felforgatók eszméinek és izgatató iratainak legyen martaéka.

E részben már is sok a mulasztás; a

Vesselényi Miklós báró Szatmár megye közgyűlésén az örökvaltság mellett tartott beszédeért, majd Balogh Jánost Bars megye követét mert az országgyűlésen Vesselényi szavait magáévé tette, — hütlenségi perbe fogatta, Ráday Gedeon gróft Pest megye követét pedig mint infámiával terhelt egyént, az országgyűlésen való megjelenéstől eltiltotta. A K. K. és R. R. táblájának többsége, Deák indítványára, a szólás és választás szabadságán ejtett sérelmeket országos sérelmekké nyilvánította, azok orvoslása előtt sem a királyi proposíciók tárgyalásába, sem az adó és újonok megajánlásába bocsátkozni nem akart; a főrendek táblája ellenben, majd a kormány eljárásának törvényességét majd a bírói függetlenséget véde, valósággal azonban a kormány számára fedezetet keresve, a sérelmek felterjesztését ellenezte, s az országos törvényes útját megakasztotta; és úgy látszik, hallgatólag egyetértésben a kormány-nal csupán abban volt kész 23 sikeretlen üzenet-váltás után is megegyezni, hogy a R. R. sérelmek panaszlásával és elvek vitatásával teljesen felhagyva, egyedül a szenvedők megkegyelmezéséért szólaljon fel az országgyűlés. »A legbuzgóbb részvételnek melege érzése, a barátság és szeretet édes kötelei — úgymond Deák — hatalmas ösztönül szolgálta nekünk is arra, hogy a szenvedők sorsát enyhíteni, nekik az elvesztett szabadságot vissza szerezni, s őket a hazának visszaadni minden úton igyekezzünk, de egy szentebb és magasabb kötelesség állott előttünk, melynek hatalmas szavánál minden egyéb érzel-

politikai agitáció féltelensége pedig nagyon károsan hatott.

Segíteni kell tehát a dolgon.

A feladat ugyan az, hogy a népet jól megvalogatott, jól megírt, érdekes és tanulságos irodalmi művekkel kell megismertetni s azok által olvasáshoz szoktatni.

Miután pedig ily irodalmi művek nem teremnek, mint a gomba, sőt a fentebb elősorolt okonál fogva attól is lehet tartani, hogy ily művek megírásához és kiadásához a jövőben se lesz kedve senkinek: elsősorban a módot kell megkeresni, mely szerint ily művek megszerzése lehetővé tétessék.

E cél elérésére egyedüli mód városonként, a körülmények és igényekhez képest egyleteket alapítani, melyek a nép mivelsére szolgáló irodalmi művek megírását, bírálsát, kiadását és terjesztését tűznék ki feladatukul.

A feladat legnehezebb része kétségkívül az irodalmi művek megvalogatása volna. Mert hiszen a nép miveltési foka se mindenhol egyenlő, tehát a bírálatra hivatott bizottságok tagjaitól a nép alapos ismeretét, az egylet céljának ünetlen szeretetét s a hazafias humanus feladat igazi átérzését kellene megkövetelni.

Nézetünk szerint legcélravezetőbb volna több időszaki folyóiratot indítani meg, melyeknek minden egyes füzet tartalmazna: politikai, közgazdasági, közegészségi, közigazgatási, de mindig bevégzett értekezéseket; magyarázatokat a közélet által felszínre vetett kérdések felett; tudomány részét, a történelem, földrajz, etnográfia, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, közeledés köréből; törvényismertetéseket és a kormányrendeletek népszerű, világos magyarázatát; — végül szép-irodalmi részt.

Az így tervezett füzetes vállalatok előnye szembenük a néplapok vagy könyvek fölött. Mig ugyanis az újság, érdekességének megóvása végett ugyszólván teljesen napikérdések tárgyalására és hírek közvetítésére kénytelen szűkre mért hasábjait fordítani, addig a füzetekben megjelenő folyóirat sokkal komolyabb dolgokkal foglalkozhatik s nincs kötve ahhoz, vajjon az általa tárgyalt kérdések napirenden vannak-e, vagy nincsenek. A mellett pedig az újság, kiolvasás után elkallódik, míg a füzetek lassanként egy könyvtárrá szaporodnak s becses tartalmuknál fogva tanulságos és érdekes olvasmányokul szolgálhatnak évek mlva is.

A könyvek fölött is meg van a füzetek előnye: az, hogy minden egyes érdekes és

meinknek el kellett némulniuk, s ez a kötelesség: a haza iránti kötelesség volt.

E nehéz kötelesség teljesítésének útján lankadatlan, megalkuvást nem kereső, de el sem fogadó kitartással haladt tovább Deák és vele a K. K. és R. R. táblájának reformokért buzgó ellenzék, és bár Ráday Gedeon gróf tiszta hazafiai buzgóságból a követség-ről lemondott, s bár az ország nádora 1840 május 1-én tartott elegeyes ülésben szavát bejelentette, miké O Felsége elrendelte, hogy mindazon személyek, kik a legutolsó országgyűlésnek kezdete óta perbe vonattak s jelenleg a reájuk kimondott büntetés terhe alatt vannak, teljes szabadságukba visszahelyeztessenek, a megindított perek beszüntetessenek, s jövőre efféle tettek megtorlására törvénykezési eljárásnak több helye ne legyen; s ha bár ekként a sérelmek a multra nézve látszólag orvoslottak, Deák aggodó hazafisága a mult expiaciójában s a kormány kegyelmi tényében megnyugodni nem tudott, neki a közbiztonság nem a hatalom kegyelmeként, de szabad népek törvényeiben és konstitúciójában biztosított jogaként kellett, s mivel eüttal ezen államjogi biztosítékot a főrendek ellenzése miatt megszerezni nem lehetett, indítványára kimondotta a K. K. és R. R. táblája, hogy eddigi előadásában kifejtett elveihöz ragaszkodik s azoknak fentartását és teljes mértékű orvoslásának kivívását a jövő országgyűlés gondosságának, a teljesített kötelesség megnyugtató érzésével adja át.

(Folyt. köv.)

tartalmas füzet a következők iránt felkelti a várakozást és — a mi főddolg — olcsóbb is a könyvnél.

Nem mondjuk azonban ezzel, hogy csupán füzetes folyóiratok kiadását kell forszírozni; sőt egy jól szerkesztett naplpra is szükség van, hogy az olvasás vágya állandóan ápolassék, ismeretterjesztő és szépirodalmi könyvek pedig bizonyára jó keletnek fognak örvezeni a mi népünk között, ha már egyszer vágyat tudunk kelteni a népben irodalmi művek megszerzésére.

A kezdet nehézségeinek legyőzésére azonban kétségkívül a legcélszerűbb a füzetekben megjelenő, széles körű, változatos tartalommal bíró folyóirat, miért egyelőre az alakítóadó egyetemen ilyenek kiadására és propagálására kellene vállalkozniuk.

Hogy minő szervezeten keresztül lenne az ilyen egyetemen megjelenő, széles körű, változatos tartalommal bíró folyóirat, miért egyelőre az alakítóadó egyetemen ilyenek kiadására és propagálására kellene vállalkozniuk.

Ujdonságok.

Szentes, 1896. május 17.

— **Feloldott határozat.** Csongrádvármegye törvényhatósági bizottsága, egyik legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a járási szolgabírók részére 1—1 példányban, valamint a központi hivatalok részére is, — a már meglévőnél — még egy példányban, közöltségen szerzi be a törvények és rendeletek tartalmát, kezdetűl egészen napjainkig. Ezt a vármegyei határozatot nem főllebbezte ugyan meg senki, de — hivatalból felterjesztetvén a belügyminisztériumhoz a megyegyűlésnek jegyzőkönyvi másolatai, ugyancsak hivatalból észlelte és kifogásolta, sőt meg is semmisítette a miniszter, kimondván rendeletében, hogy a rendeletek tára kezdetűl napjainkig beszerezhető ugyan az illető hivatalok részére közpénzen, valamint beszerezhető a törvénykönyvek is 1867-től 1880-ig; azonban akár az ezen időszakot megelőző, akár az ezt követő időből a tisztviselőket csak szerezze be a törvénykönyveket a saját zsebére.

— **Új kerületi felügyelő.** Blum Gyula közúti kerületi felügyelőt behívták a kereskedelmiügyi minisztérium központjába és helyére Pünkösdy Ferenc műszaki tanácsost neveztek ki, Nagyvárad székhellyel közúti kerületi felügyelőnek, aki évekkel ezelőtt vármegyénkben volt államépítészeti hivatalfőnök.

— **Mindenféle gyermekenyalvályok** tartják egyre izgalomban a szüléket, melyeken nem az orvostudomány sem a legerélyesebben alkalmazott hatósági óvintézkedések sem képesek erőt venni. A vörheny-megbetegülések száma még mindig jelentékeny s ezek járul most még a roncsoló toroklob is, és a gyermekfajtagátó betegség, amely réze a szülékek s amely most már, a szérumbelöltés óta nem pusztít ugyan olyan borzasztó erővel, de még mindig elég áldozatot követel.

— **A közegészségügy érdekében.** Orvosaink egyike előterjesztést tett a városi tanácsnak az iránt, hogy — egészségügyi szempontból zárják be, a melegebb időjárás bekövetkezéseig — a túl a kurcai ártézi kőfürdőt. Az előterjesztést, véleményadás végett — kiadták a városi főorvosnak, aki bizonyára az időelőtti fürdőzés megszüntetése mellett lesz, — mert a városnak nem is jövedelmezhet most az a fürdő annyit, amennyi kár eshet, gondatlanságból esetleg fürdőző iskolás gyerekek életében. Különben a legnagyobb abszurdumnak tartjuk már azt is, hogy a főorvosnak való híradás nélkül a fürdőt megnyitották.

— **Hogy kezelik a közvagyont.** Fegyverszűnetes bírálati jogunkkal élve, elmondjuk egy esetet annak, hogy kezelik Szentesen a közvagyont. A f. évi május 4-én, árvéres nélkül eladtak a városnál 4 db kimustrált bikát, 21 frtért mmászaját, 10 szalácolt leszámitva az életre. Mielőtt ez az eladás megtörtént, Buzi József kupec többször intézett kérdést a városgazdához az iránt: mikor lesz hát ez a bika-árvérezés, de mindig azt a választ kapta, hogy majd csak hetek múlva, mikor a jószág az új legelőn kissé feljavul s hogy a reflektáló vevőket ügyis előre fogják erről értesíteni. No hát, a bikákat eladták az említett árban, hirtelenében s a vevő — két városi képviselő volt. Buzi József ekkor, május 7-én utóajánlat adott be a tanácshoz, melyben 23 frtot ajánl fel mmászánként a bikákért, tehát két forinttal többet. Aztán várta: mi lesz most már? — de közben ugyanent kérdezte Novobáczky Győző gazdasági tanácsnoktól is, aki azt felelte neki a f. hó 11-én délelőtt 10—11 óra köz, hogy a tanács még nem döntött a kérdésben, de valószínű, hogy a vevőknek fog előnyt adni, ellenesetben pedig árverést tartanak. Ugyanaz nap délután azonban, az egy héttel korábban eladásra felmászalt és egy hétig azután még a város legelőjén tartott bikákat a vevők már el is hajtották. A legjellemzőbb e dologban az, hogy a tanácsnok Buzi-nak adott aytai tanácsokat, hogy minke ígér olyan árt a bikákért, mikor — szerinte — ezen vesztienie kell. Hiszen fölöttebb megható a tanácsnok úr ez a gyengéd aggodalma a vásárlói anyagi érdeket iránt; de nekünk úgy tetszik, hogy az ő kötelessége nem ez, hanem a város érdekeinek a megóvása, mely pedig a városn határozottan többet vesztett, mint amennyit Buzi vesztett volna az utóajánlata elfogadása esetén.

— **Esküvő.** Veszelovszky László, Szentes városi h. aljegyző, tegnap kötött házassági frigyet Csongrádon Szvoboda Bella kasszonnnyal, Szvoboda Ferenc ottani ügyvéd kedves leányával.

— **Műútépítés.** Az alföldi tranzverzális műút Szentes belterületi átkelési szakaszának kőburkolat építésébe a hét elején fognak bele. Most a piacot a Dósa-féle patikái terjedő szakasz törtkő-ágyazása készül, melyet lehgengerelnek s erre rakják le a kockakőburkolatot. Az óriási gőzhenger a mult hét elején jött be a maga lábán a vasúttól a piac-térre, ugyancsak sok bűmlőtől kísérve; sőt ez a derék gőzhenger megselekedte azt is, hogy a maga erejéből és a saját lábán jött le a vagonról is, melyen idezállították.

— **Előadások a szinkörben.** A városi tanács, a vendéglő udvaron levő nyári szinkört Fekete Béla k.sz.-mártoni lakosnak bocsátotta a rendelkezésére, előadások tartása végett, a f. hó 18-tól június 10-ig.

— **Évzáró gyűlés.** A főgimnáziumi Horváth Mihály-Önképzőkör és az Ifjúsági Enckere, a főgimnázium disztermében, a folyó hó 17-én délután 4 órakor tartja évzáró közgyűlést, melyre a közönséget tisztellett meghívja. Tárnyosorozat: 1. Gyere haza... Énekl az ifjúsági vegyes kar. 2. Előki megnyitó beszéd. 3. Titkári jelentés. Előterjesztő Borbély Károly VIII. o. t. 4. Szilágyi és Hajmásv, szavalja Böszörményi Jenő V. o. t. 5. Csodás elem az epikában. Irta Kentner V., felolvassa Móhr Béla VIII. o. t. 6. Három a daru; szavalja Reiniger Herman VIII. o. t. 7. Néhány szó Petőfiről. Irta és felolvassa Nagy Endre VII. o. t. 8. Simon Judit; szavalja Kovács László VII. o. t. 9. Borzasztó álom. Irta és felolvassa Stern István VIII. o. t. 10. Részlet »Leár király«-ból; szavalja Móhr Béla VIII. o. t. 11. Induló. Énekl az ifjúsági vegyes kar.

— **Vásár.** Temesváron ez idei tavaszi országos vásárt a f. hó 28-tól kezdődően, bezárólag június hó 1-ig tartják meg.

* **Hoffmann Jakab** férfi és női divatárúzetébe tavaszi ujdonságok: napernyők, mileniumi kalapok, nyakkendők, cipők nagy választékban megérkeztek és folyton érkeznek. Ablakredőnyök gyári árban rendelkezők.

* **Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás** nál, a torok és a légzési szervek minden zavaráinál, melegen ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe Egger kitűnő hatású mellpszállítálmé. Kaphatók 25 és 50 kros eredeti dobozokban, minden gyógyszerárban és a nevezett gyógyszerüzletben. Fő- és széküldési raktár: Egger A. fiai Nádor gyógyszerára Budapest Váci-körút 17. 28

* **Új kénsav és mútrágyagyár.** A volt kereskedelmi miniszter Lukács Béla val. b. t. tanácsos elnöke alatt, még a mult év nyarán Budapestben megalakult »Zalathai kénkovand ipar r. t.« kénkovand érceinek feloldozására Brassón, a technika legújabb vívmányainak felhasználásával nagyszabású kén- és vas- és mútrágyagyár a te állított fel, mely működését már megkezdte. Az oszkerú gazdasági terjedése tág hatáskört biztosít az új vállalatnak, melynek vezetői bizonyára azon lesznek, hogy kifogástalan árú szállítása és a gazda közönség iránti előékenység által maguknak vevőközönseget biztosítsanak.

* **Kirándulások a magyar tengerre és a Vaskapuhoz** a folyó évi május hó 14-től kezdődőleg, országos kiállításunk ideje alatt, Budapestről mindkét irányban,

A tengeri kirándulások külön vonata minden csütörtökön reggel indul Fiume, Abbazia, Cirkenvenia és Venecia este érkezik, hat napi időtartammal. Fiuméba este érkezik, tehát nappal közeledvén, a tengerelleki Karst érdekese sziklavidekeit és a búbjás Adriai tengert a teljes pompájában szemlelhetjük.

A Vaskapu-hoz minden pénteken rendez a vállalat kirándulások, a magyar nemzet kulturális hivatásának fényes bizonyítékául szolgáló óriási szabályozási munkálatoknak s az ottani elragadó vidékeknek, hazánk világhírű gyógyfürdője, Herkulesfürdőnek stb. megszemlélésére. A mindkét irányú kirándulások tagjai igen mérsékelt ár mellett, oly kényelemmel párosult teljes ellátásban részesülnek, mely más alkalommal ilyen csekély kiadás mellett el nem érhető.

Ezen kirándulások a »Tengeri Kirándulások Vállalata« (Budapest, VIII., Aggteleki-utca 2., II. 8.) rendezi, mely a kiránduló helyek, látványosságok, nevezetességekről, továbbá a kirándulásra vonatkozó tervezetről, képekkel idszített és vonzó leírást tartalmazó füzetet adott ki, melyet a tengeri kirándulások iránt érdeklődőknek ingyen megküld, mely célból elégséges, ha tudakozó az ebbeli kiválmánál, pontos címével, levelezőlapon a jelzett vállalattal tudtjai.

Eme kirándulásokat különösen a milleniumi kiállítás meglátogatását tervezőknek, továbbá az egyletek, casinók, társulatoknak melegen ajánljuk. 4

Felhívás és kérelem!

A nm. vall. és közokt. minisztérium nem csak óhajtanódnak, hanem szükségesnek jelentette ki, hogy hazai összes középiskoláinak tanuló az ezredéves országos kiállítás meglátogatására végett Budapestre kiránduljanak, mert ez ismereteiknek gyarapítására egész életükre kiható befofolyással lesz.

Hogy e cél elérése még a kevésbé vagyonos szülők gyermekeire nézve is lehetővé tétessék, a felmerülő költségek fedezésére egy bizonyos alap volna szükséges.

Mintthogy ily alappal intézetünk nem rendelkezik, a nagy érdemű közönséghez kénytelen fordulni és annak jóakarátú, kegyes támogatását igénybe venni.

Tisztelettel kérem tehát a nagyerdemű közönséget, hogy a kitűzött nemes cél elérésében intézetünket segíyezni kegyeskedjék.

Bármily csekély összeg adományozását a legnagyobb köszönettel fogadjuk.

Az intézet pecsétjével és az igazgató aláírásával ellátott gyűjtő iveauk fogják e célra a nagyobb tanulók a nagyerdemű közönséget felkeresni.

Szentes 1896 május 16.

Zolnay Károly
főgymn. igazgató.

Irodalom.

A Szalay-Baróti-féle Magyar Nemzet történeté-nek ép most, a milleniumi ünnepségek második napján megjelent a 37-ik füzet a Lampel R. féle Wodianer F. és fiai cs. és kir. udv. könyvkereskedése könyvtárából hivatalában Budapestén. E füzeten kívül tart átdolgozó szerzőnek az életben füzeten élénk tárt visszapiantása az Anjoukori magyar köz- és belviszonyokra, markáns vonásokban szemlét tartván az ország akkori pénz és adóügyi, a királyi jövedelmek stbik fölött. S mind ezeket még fokozódottabb mértékben teszik élvezetessé azon gyakori párhuzamok s reflexiók, melyek a középkor ama viszonyaihoz s a maiakhoz kötnék. Aztán a vidék fő- és közemességének életét, műveltségét, foglalkozását ismerteti vagy érdekes meg nem feledkezőn a viseletről, étkezésről, a nők állásáról s a papság társadalmi életmódjáról. Innen a városi életre tér át, s a középkor városainak küljellegével megismerkedve, valódi élvezettel olvassuk a céhrendszert jellemző intézményeiről, az akkori iparról s a kereskedelemről. A középkor városi életének egy mozzanatát sincsen, melyet ismertette ne találunk. Ezek végeztével kezdetét veszi az udvari viszonyok és az udvartartás rendkívüli érdekfeszítő leírása, melyben azonban csak a jövő füzeten fogunk gyönyörködhetni igazán. A 37-ik füzet képei a következők: A zólyomi vár, magyar úri viselet a XVI. század első felében, magyar főurak a XVI. század elején.

Budapesti levél.

Megnyit a kiállítás! Százévről tudól a vidék közönsége a fővárosba, hogy a nagy nemzeti ünnepségeken jelen lehessen, a kiállítás nagyszerűségeiben gyönyörködhessen s a tündérmesék világát megvalósító sokféle látványosságot élvezhesse. És e népvándorlás tudatában a vidéken lakók közül sokan aggodalommal gondolnak arra, hogy ily nagyszámú látogató közönség részére van-e elég szálloda, lakohely? Az aggodók megnyugtatóra szolgáljon, hogy a szállodák száma megszorodott s ezek között első helyen kell kiemelnünk egy új szállodát, mely »Bristol« szálloda elnevezéssel nyílt meg a Ferencz József dunapartj korzó és Mária Valéria utcára nyíló bejáratával, közvetlen a »Hungária« nagy szálloda mellett. *Illits József*, ki nyolc éven át volt a »Hungária« szálloda igazgatója s e téren, mint kiváló szakférfi ismeretes, alakította szállodává ezen négyemeletes palotát, melynek ablakai nagobbbrészt a Dunára nyílnak, gyönyörű kilátással a budai hegyekre, királyi palotára és a dunai élénk hajóközlekedésre. A szálloda a modern komfort minden követelményével van berendezve: feltalálható itt a kényelmesség, legnagyobb tisztaság, egészségesség levegő, a kellemes otthon; a szálloda villamvilágítása, az emeletekre felhuzó (Lift) áll rendelkezésre, a legmodosabb és legfényesebb kiszolgálásra pedig *Illits József* személyes felügyelete nyújt biztosítékot. Diszes nyári és téli udvarkegyében, éttermében és kávéházában a legizletesebb ételek és tiszta italok szolgáltnak ki. Mindezekhez járul még, hogy szobárai mérsékelt s hosszabb tartózkodás esetén az árak leszállíthatnak, ugy, hogy mindenkinek a legjobban ajánlhatjuk, hogy Budapestre érkezve a »Bristol« szállodába szálljon.

„Kövési sörarsnokban este 8 órakor 1^a ez a jelszó Budapestén, ha az a kérdés merül fel, hogy hol találkozzunk vacsorára. Ez a fővárosnak újabb idő óta legkedveltebb és legnépszerűbb mulatóhelye, hol azonban ugy a villásreggelire, mint déli ebédre szintén a legvalogatottabb közönség gyű össze és méltán, mert az óriási, impozáns szépségű csarnok, a lelegeleánsabb díszítésű országnak minden megyéjének címerét feltüntető falfestményeivel, naponta katonazene-hangverseny mellett a legizletesebb ételek és legjobb borok s a kőbányai polgári serfőző híres kitűnő sörének olcsó kiszolgálata mellett valóban minden tekintetben érdemesül teszi azon nagy látogatottságára, melyben részül s a mely legjobban bizonyítja, hogy a látogató jól és kellemesen érzi ott magát. Ezért ajánljuk t. olvasóinknak, hogy Budapestén időzése alatt ne mulassza el Kövesi Nándor Erzsébet-körúton levő nagy

sörarsnokat meglátogatni, mert ott a kellemes szórakozás mellett a főváros egyik új látványosságát is megtekintheti.

A kiállítás legerdekesebb különlegességei közé tartozik a falu templomépületében levő áruhádek között *Kotányi János* paprikamalma, villamos-hajtással működők s zezedi termései hűvelyes paprikát őröl, mely szép rózsaszínű és finom szamatu. *Kotányi János* már 15 éve Bécsben tesz nagy szolgálatot a zezedi paprika népszerűsítésére s neki lehet leginkább köszönni, hogy ezen cikk a külföldön is nagy elterjedésre jutott, mert *Kotányi* személyesen járta be a külföldet, sőt még az amerikai piacot is meghódította a chicágói kiállításon, hol elsőrendű ki-tüntetést nyert.

A milleniumi kiállítás egyik legbecesebb és maradandó műve bizonyára a földalatti villamos vasut, melyet méltán lehet a *Siemens és Halske* cég kiállításí művének tekinteni. A magyar fővárosnak méltó büszkeségét képezi a földalatti villamos vasut, mert e tekintetben megelőztük a continens minden városát s ezt a *Siemens és Halske* cég világhírű, a villamossági berendezések legelismertebb gyárának köszönhetjük, mely cégéről a »Nemzet« márc. 21-iki számában a következőket írja: »Mint a villamos vasutak legelső sikerült kísérletét, azon vasutat kell tekinteni, melyet *Siemens és Halske* 1879-ben a berlini iparkilátáson mutattak be. Ezen cégnek lehet egyáltalában a villamos vasutak fejlődését köszönni, az első kísérlettől a mostani stádiumig.« — A *Siemens és Halske* céget nem kisebb dicsőség illeti a villamvilágítási berendezések terén; az általa eszközölt városok és egyes középületek vagy gyárak villamvilágítása bizonyítva eddig mindenütt legjobbnak és üzemzavartól mentesnek, mit legjobban bizonyítanak azon általunk is tudott körülmények, hogy számtalan gőzmalom és gépgyár Budapestén és a vidéken, hol más gyárak által eszközölt villamvilágítási berendezések nem voltak tökéletesek, a *Siemens és Halske* cég által rekonstruáltak azt, mi, tekintve, hogy minden gyárban előkelő gépészmérnök itél ily kérdésben, a legilletékesebb szakvéleményének tekintet. Ezért találjuk alkalomszerűnek mindezek felsorolását, mert vidéki városainkban a villamossági berendezések részint külsőből, részint tervevére vannak, tehát a tökéletessről való értesülés úgy a köz, mint magánérdekek szempontjából szükséges.

A kiállításra felrándulók bizonyára felhasználják az alkalmat, hogy a főváros nevezetességeit megtekintsék. Ezek közzé méltán sorolható *Kertész Tódor* diszműtárú tárháza a *Kristófer* sarkán, mely úgy mesés gazdagsága, és változatos szépségű kirakataival, valamint csarnokainak bámulatos sokféle tárgyával a legerdekesebb látványokat nyújtja. A megtekinvés alkalmával mindenki meg fogja ott találni azt, mivel hazatérésekor családtagjainak vagy ismerőseinek celszerű vagy tetszetős ajándékkal kedveskedni akar s gondolható, hogy a cég erre az alkalomra fényesen látta el raktárát a legkülönbözlőbb »Budapesti Emlék«-tárgyakkal, kezdve az olcsó cseccsebecskéktől az értékesebb diszműtárúig, bámulatos nagy választékban. Minden látogatónak ingyen nyújtja a cég a kiállítás albumát. Tekintettel a nyári időnyre, jó szolgálatot véltünk tenni, ha a cég nagy árjegyzékéből felsoroljuk azon cikkeket, melyeknek megrendelése időszéri és szükséges lehet. *Lawn Tennis játékok, egyes alkotrészei. Faoszlopok*, két részből a háló kifeszítéséhez; *New Screw holdfast legújabb angol halókfeszítő*, kitűnő minőségű angol *Raketti* gumi fogantyú a *Rakette*, *Rakett-prés*, *Rakett-hók*, vízmentes vászonból, *Lawn Tennis labdák*. Határjelzőgép, Lawn Tennis sapka, cipő, öv stb. s a *Lawn Tennis* szabályai. *Croquet játék* 8 személyre a legkülönbözőbb kiállításban, *kugli bábuk*, *lignum Sanctum-golyók*, *orosz-kugló*, *tornász-szerek*, uszó-övek parafa vagy felújható gumi vászonból, *vívő-eszközök*, *Flóbert fegyverek*, *lőháló*, *halászsó-szerek*. *össze-rakható halászsó, hintaágy*, *kerti székek*, *kerti gerlyantató*, *lampionok*, *papír-léghajók*. *»D. Fevres-féle* valódi francia szodavias készítőgép, *fagylallgép*, *sodrony ételbőrítő*, *utazáshoz szükséges kellékek*: kézi koffér, kézi táska, plaid szij, angol úti ruhatekercs, *berendezett toiletté-táska*, oldaltáska, úti pohár, *cognac-palack*, *toilet-szappan*, *illatsszerek*, *új! mosható aranyosó folgyadé* stb. stb.

Népesedési mozgalom.

(1896. május 9-től május 17-ig.)

Születtek: Halász Szabó József, Kulcsár Antal, Mácsai Mária, Répa Bálint, Szántó Terézia, Juhász Károly, Czako Viktória, Bodnár Ferenc, Pataki József, Kiss László, Rácz Péter, Fekete Juliánna, Berger Károly, Dömsöld József, Jósai Gyula Ferenc, Molnár Ferenc, Notári István, Berényi József s Berényi István ikrek, Erdei Mária, Tornyai József.

Elhaltak: Szabó Miklós, 63 éves, tüdőlob. Molnár Jusztina, 6 hónapos, bélhorot. Baktai Roza, 11 éves, tüdővész. Széll Ilona, 73 éves, hörglob. Grecsó Anna, 6 éves, kanyaró. Farkas Erzsébet, 70 éves, szivszélhűdés. Fekete Antal, 2 éves, agyhártyalob. Kristó Nagy Lidia, 20 éves, tüdővész. Szalva János, 3 éves, kanyaró. Fazekas Sándor, 2 hónapos, bélhurut. Czako Rozália, 2 éves, véletlenül vízbefulladt. Gál József, 64 éves, agyszélhűdés. Szakács József, 72 éves, véglgyengülés. Váci Franciska, 10 éves, tüdővész. Fenyvesi János, 79 éves, öngyilkos, akasztás által. Becsák Mihály, 68 éves, agyszélhűdés. Nikolics Péter, 86 éves, aggkori végkimerülés. Danca Margit, 15 napos, születési gyengeség. Cseh Judith, 80 éves, aggkori végkimerülés.

Házasságra léptek: Solyom Imre Ruzs Molnár Jusztinával, Gilice János Kürti Szabó Máriaival, Háin Viktor Geza Braun Irmával, Békési Imre Dögei Lidiával, Reiner Márkus Lóvi Gizellával, Cziriák János Irházi Zsófiával, Biró Sándor Borsos Lidiával, Weiser József Lázár Herminával, Juhász János Takács Teréziával, Szalai István Czako Pirokával.

Nyilttér.

FOGORVOS KOVÁCS J.

Budapesti lakása:

Váci-útca 15. (Bejárat korona-útca 2.)

II. emelet 5-ik ajtó.

Krondorf savanyúvíz.

Stefánia trónörökösné forrás, kitűnő gyógyvíz, kedvelt asztali víz. Szentesen mindenütt kapható.

Laptulajdonos és felelős-szerkesztő: Dr. Mátéffy Ferenc
Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

Hirdetmény.

Horváth-örökösök fábián-sebestyéní 103 katasztr. hold, felsőréti 60 hold földjük, úgy szintén az I. tized 240. sz. Horváth-féle, az I. tized 163. sz. és az I. tized 169. számú kurcpartí utcai házaik szabad kézből eladó.

Értekezhetni ez iránt özv. Horváth Jánosnéval, I. tized 478. sz. háznál.

A KÖBÁNYAI KIRÁLY-SERFŐZŐ KIZÁRÓLAGOS FŐRAKTÁRA!

Van szerencsém a t. közönség tudomására hozni, hogy a kőbányai király-serfőző részvénytársaság kizárólagos főraktárát és képviselőségét Szentesre nézve elnyervén, abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyközönség e nemű igényeit a legkitünőbb sörrel, a legjutányosabb árban s mindég friss gyártmánnyal elégíthetem ki, sőt viszonteladónak jelentékeny árengedményeket is biztosíthatok.

Palacksörök: (valódi márciusi és nem ászok sör)

egy nagy palack 16 krajcár, egy kis palack 11 krajcár.

Kettős márciusi, bajor és pilseni mintára koronasör 1 palack ára 18 kr.

Lakodalmak vagy névnapok alkalmára 25 literes hordócskákban, a legmérsékeltebb árszámitás. — 10 palacktól a megrendelés házhoz szállítatik.

Főraktár saját házamnál, felsőpárt, volt Dcsay-ház.

A t. közönség becses pártfogását kérve, vagyok
Szentesen, 1896. február hó.

12—11

Tisztelettel:

NEUMANN JÓNÁS.

Védjegy. Védjegy.

Védjegy. Védjegy.

**Mária-
zell**

**Gyomor-
cseppek**

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfútság, savanyú, felbőgés, hasmenés, gyomorégés, felesleges, nyálkakiválás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs szűklés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortürelhetésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hőmoroidákbanál.

Említtet bajoknál a **Máriaczelel gyomor-cseppek** évek óta kitünően bizonyultak, a mit szász meg szaz bizonyítvány tanusít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerháza Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a kezítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

A **Máriaczelel gyomor-cseppek** valódián kaphatók Szentesen Várady Lajos, Podhradsky F. K.-Sz.-Mártonban Szilárdy Károly s Remetey Dezső gyógyszerházaiban.

Olcsó pénz

4%, 4½% és 5% kamatlábra megfelelő tőkefelosztással 15—50 évig terjedő visszafizetés mellett

földbirtokra

a legelőnyösebb feltételek és legrövidebb idő alatt kapható

a hatóságilag engedélyezett és törvényesül bejegyzett

„Ingatlan és Földhitel Kölcson Forgalmi Intézetnél”

Tulajdonosok:

3—2 Szallai J. József.

Bővebb felvilágosítással szolgál

HOFFMANN JAKAB

Szentesen. — (Hariss-ház.)

Alapítva 1863-ban.

Világhírűek a jutalommal kitüntetett saját gyártmányú kézi-harmonikái Trimmel N. Jánosnak

Bécs,

VII/3. Kaiserstr. 74.

Nagy raktára mindenféle

hangszereknek!

Hegedűk, citerák, főták, oocarínák, szájharmónikák stb. stb.

Svájci zenélő acéljátékoszerak, hangban felülmulhatatlanok, zenélő-albumok, poharak, stb. stb.

Mintakönyv ingyen és bérmentve.

Szentesieknek

és általában minden jó ismerőseimnek, kik a milleniumi kiállításra Budapestre szándékoznak utazni, szives tudomásukra hozom, hogy nálam mindenkor kaphatnak kényelmesen és izléssel bútorozott

utcai és udvari szobákat éjjeli vagy csak nappali megszállásra is jutányos ár mellett.

Özv. Ehrlich Mártonné,

az özv. Klein Augusztia cég volt vezetője.

Lakásom: Kerepesi-út 64. sz. II. emelet.

Földeladás.

Eladó, esetleg bérbeadó a királysági volt Kiss Pál-fele tanya és föld, a folyó évi október hó 1-től; értekezhetni ez iránt Burián Lajos polgármesterrel, vagy levél útján a tulajdonos Klein Árpáddal, Nagy-Enyeden.

Gyönyörű minták magánfeleknek ingyen és bérmentve. Gazdag, még soha nem létezett mintakönyvek, szabóknak bérmentve.

ÖLTÖZÉKSZÖVETEK

Pervien és Doszking a magas Kíerunak, előírás szerinti szövetek a cs. és kir. hivatalnok-egyesruhákhoz, valamint veteránok, tüzelők, tornászok, inasegyenruhák részére; billárd-, játékasztal- és kocsi-húzat szövetek.

Legnagyobb raktár stájer, karintiai, tiroli stb. lódenben, úri és női öltözetekhez, eredeti gyári árakon, olyan nagy választékban, amilyent 20-szoros konkurencia sem képes nyújtani.

Legnagyobb választék csakis finom, tartós női gyapjúkelmékben a legdivatosabb színekben. Mosó-kelmék, úti plédok 4 főtől 14 forintig, továbbá

szabókelmék (mint újjabélés, gom-bok, tük, cerna stb.)

Árát erő, szolid, tartós, tiszta gyapjúkelmét és nem olcsó rongyot, mely a varrásdíjat alig éri meg, ajánl:

Stikarofsky János, Brünnen,

(az osztrák Ipar központja.)

Legnagyobb gyári raktár, 1/2 millió forint értékben.

Alapítva 1866-ban.

Szétküldés csak utánvétellel.

Figyelmeztetés! Ágensék és házalók a „Stikarofsky-féle áru” cége alatt szoktak silány árukat eladogatni. Nehogy a t. fogyasztó közönség félrevezetessen, ezennel kijelentem, hogy én ilyes egyéneknek semmiféle feltétel alatt sem szoktam árut eladni. 20—14

Félszázd óta

küttinőnek elismert

Arany érem Dr. SICHULSZKY Erdem érem Pécs 1888. féle Temesvár 1889

Arckenöcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét azoknak félszázd óta mindenütt elterjedt világhírök és bámulatos hatásuk képezik. Megbízható sikerrel használtatnak, szepölő és májfoltok, a forrótság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztátalansága ellen. Egy nagy tégely ára 70 kr, egy kis tégely 35 kr. Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt, egy kis üveg 50 kr. Hozzávaló Mandola-korpa szappan 25 kr.

Jolliesante-Crème

bőrfinomító és szépítő szer. Kitűnő hatással bír a bőr finomítása és szépségének előmozdítására, valamint a pattanások s kiütések elűzésére. Egy üveg ára 1 ftt 55 kr.

JOLLISSANTE-PUDER

fehér, rózsas és sárga színben.

Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. — Az arca láthatatlanul tapadva, annak kellemes színt ad. Egy nagy doboz ára 80 kr, egy kis doboz 50 kr.

Jolliesante-Fogpor

legegészségesebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és bűzösüskü eltvárolására, valamint a fogak által egyúttal a foghúrsra is a legjótékonyabb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 50 kr.

Jolissante-szappan

már kellemes illatánál fogva is a legkedveltebb tolett-szappan. A bőrt finom és simává teszi, valamint előmozdítja s emeli annak friss, tünde kinézetét. Kívánatra mintadarabok ingyen adatnak. Egy drb ára 40 kr.

HAIJ-RESTORER

biztos szer a megöszült haj eredeti természetes színének visszaállítására. Egy üveg ára 1 ftt.

Kapható: Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassán. Szentesen Gömbös László gyógyszerésztárában. 20—7

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziaszer ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedőrzésféleként alkalmazatik küarvénynél, oszámí, tagagaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedőrzésfőlékre is mindig gyakorlatban rendelotik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyarkorta Horgony-Liniment elavosérés alatt nem ütök szor, hanem igazi népszarű háziaszer, melynek egy hártártaiban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Bevásárlás alkalmával igen óvatosaok legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

A bábozca-mindszenti szakasz igazgatója.

382
1896. sz.

Hirdetmény.

A körös-tisza-marosi ármentesítő és belviszab. társulat bábozca-mindszenti szakaszának védgátjain, azok lejtőjén és a töltés-padkákon a lucerna kaszálóknak és egyéb fűtermésnek ez évi használata — kizárásával a magtermelésnek és legeltetésnek — 100 vagy 200 méteres szakaszokban nyilvános árverés útján s azonnali készpénz fizetés mellett, a helyszínén a legtöbbet ígérőknek f. évi május hó 18, 19 és 20 ik napjain bizottságilag haszonbérbe fog adatni.

Az eladás sorrendje a következő:

1. május hó 18-án hétfőn reggel 9 óraker a Szegfűi csárdánál kezdve, délig a Kurczatoroki órházig, délután 2 óraker folytatva a szegvár—szentesi határig;

2., május 19-én kedden reggel 9 óraker a szegvár—szentesi határnál kezdve, délig a Kuczori órházig, délután 2 óraker kezdve felfelé a teési magas partig;

3., május 20-án szerdán reggel 8 óraker az öcsöd—bábockai határnál kezdve délig a tűzkövesi órházig, délután 2 óraker pedig ezen órháztól a teési magas partig.

Bérelni szándékozók ezen árverésre azzal hivatnak meg, hogy a haszonbérbe adott lucerna és fűtermés kaszálásának joga folyó év november 1-éig adatik ki, és hogy a Kuczori órháztól a teési magas partig terjedő gátvonalon esetleg a liba-legeltetés joga és a vízfelölí előtér is ki fog adatni.

Szentesen, 1896. május hó 8-án.

Schneider J.,
h. igazg. sz. mérnök.

3—3

Főnyeremény
esetleg
500.000 márka.

Szerencse-jelentés!

A nyereményekért
az állam
kezeskedik.

Meghívás a Hamburg állam által biztosított nagy pénzsorsolás nyeremény-esélyeiben való részvételre, melyben

10 millió 746,990 márkát okvetlenül nyerni kell.

Ez előnyös pénz-sorsolás nyereményei, mely természetben csupán 112,000 sorsjegyet tartalmaz, a következők:

A legnagyobb nyeremény esetleg 500,000 márka.

Dij	300,000 márka	46 nyeremény . . .	á 5000 márka
1 nyeremény . . .	á 200,000 „	106 „ . . .	3000 „
1 „	100,000 „	206 „ . . .	2000 „
2 „	75,000 „	782 „ . . .	1000 „
1 „	70,000 „	1348 „ . . .	400 „
1 „	65,000 „	42 „ . . .	300 „
1 „	60,000 „	183 „ . . .	á 200 és 150 „
1 „	55,000 „	35327 „ . . .	á 155 „
2 „	50,000 „	8961 „ . . .	á 134, 104 és 100 „
1 „	40,000 „	9249 „ . . .	á 73, 45 és 21 „
3 „	20,000 „		
21 „	10,000 „		
		összesen:	56,240 nyeremény.

Az első osztályú főnyeremény 50,000 márka, mely a második osztályban 55,000 márka a harmadikban 60,000, a negyedikben 65,000, az ötödikben 70,000 a hatodikban 75,000, a hetedikben 200,000 márkára emelkedik és a díjjal, 300,000 márkával együtt esetleg 500,000 márkát tehet ki.

Az első húzásra, mely hatóságilag van megállapítva:

egy egész eredeti sorsjegy ára csak 3 ftt 50 kr. 18—12
egy fél „ „ „ „ 1 „ 75 „
egy negyed „ „ „ „ — „ 90 „

Minden résztvevőnek azonnal a megtörtént húzás után, külön felhívás nélkül megkaldóm a hivatalos sorshúzás jegyzéket.

Sorsolási terv az államcímerral, melyből a betétek és a nyeremény-felosztás a hét osztályban előre megüsdhátó, díjtalanul küldetik.

A nyeremények kifizetése és szétküldése, okvetlenül tölem történik az érdekeltekhez, teljes értékben és a legnagyobb titoktartás mellett.

Megrendeléseket postautalvánnyal vagy utánvétellel kérek eszközölni.

Megrendeléseket tehát mindenki, a közeli húzásra való tekintettel azonnal, de legkésőbb

a f. évi május 21-ig bizalommal forduljon:

Heckscher József bank- és váltó-üzletéhez, Hamburgban.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

52-2

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparcélokra.

UJDONSÁG!

Bower-Barff-féle szabadalmazott inoxidálási módszer szerint inoxidált szivattyúk rozsdá ellen védve.

legjobb javított rendszerű tizedes, százados és hűmérlegek fából és vasból, kereskedelmi közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek.

Commandit-lársáság szivattyú- és mérleg-gyártásra.

Arjogyzékek ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien,

I. Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6. sz.

Eladó rőfös- és fűszer-állvány!

Egy, a mai kornak fényesen be rendezett

rőfös- és fűszer-állvány jutányos áron eladó.

Bővebb felvilágosítást ad a kiadó hivatal.

Uj fényképező műterem.

Tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy a f. évi május 1-én, a Wellisch Vilmos-féle házban, a kaszinó mellett,

uj fényképező műtermet

nyitottam.

Egyidejűleg bátor vagyok a n. érd. közönségnek tudomására hozni azt is, hogy **Hegedűs és Schröttner cég** alatt a szobafestési ipart is tovább folytatom.

Szentesen, 1896. április hó.

Tisztelettel:

6-6

Hegedűs Ignác.

Nagy alkalmi vétel.

Véletlen szerencse folytán egy nagyobb mennyiségű árut vettem s azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. vevőimnek az alatt jegyzett áronok bocsájthatom rendelkezésére:

1 rőf jó mosó karton	csak 16 kr.
1 „ „ zephir	» 23 kr.
1 „ „ atlasz-saten	» 27 kr.
1 „ „ kanavász	» 16 kr.
1 „ duplaszéles szövet	» 17 kr.
1 „ fejre való kendő	» 15 kr.

Ezen árúk mind sokkal drágábbak voltak, raktáromon egész külön szakaszban van beosztva.

Az ünnepekre ajánlom a legújabb divatú: selyem, csipke, szalag, gyöngy és zsinór diszeket, harisnya, kesztyű, napernyő, mider, ing, gallér, kézelő, nyakkendő és minden-nemű szabó kellékeket, melyeket

óriási választékban

rendkívül olcsó árakért árúsítok el.

Teljes bizalommal kérem t. vevőim szives látogatását

Buday Imre

kézmű-, divat- és rövidárú kereskedő,
a szentesi nagy takarékpénztár házában.

Padló-fénymázak és festékek

minden színben,

laccok, aranylapok, bronzok s ecsetek

nagy választékban és a legjobb minőségben, olcsón beszerezhetők:

LÖVINGER ADOLF

fűszer-, festék- és csemege-árú üzletében Kossuth-tér, nagyvendéglő-épület.

9

FELSBURG BENEDEK óra-, arany- és ezüst-ékszer-, varrógép-raktára, SZENTESEN.

Alulírott tisztelettel felhívom a nagyérdemű közönség figyelmét 23 év óta fennálló óráktáramra, hol a legjobb szerkezetű **inga, schwarzwaldi és ébresztő fallórák, a legfinomabb svájci zsebórák arany, ezüst és nickel tokokban**, valamint mint különlegesség a világhírű **Glashütte és Longines órák** jutányos áron és előnyös részletfizetés mellett kaphatók. — Készpénz-fizetéssel rendkívüli árengedmény. —

Arany-láncok, medaillonok, fűgők, gyűrűk brilliánt-kövekkel stb.

Varrógépek raktáramban a híres magyar gyártmányú **Adria-varrógép**: a legújabb és legfinomabb szerkezetű **karika-gépek**, Singer, Howe, valamint Cylindar-karikagépek családi és ipari használatra. Eladás előnyös havi vagy heti részletfizetés mellett is.

Legfinomabb **szemüvegek**, melyek elsőrangú optikai gyárból kerülnek ki. **Órák és varrógépek javítását gyorsan, pontosan és felelősség mellett teljesítem.**

Midőn a nagyérdemű közönség 24 év óta működésem iránt tanúsított bizalmát megköszönöm, kérem azt számomra tovább fentartani.

10-7

Kiváló tisztelettel:

Felsburg Benedek.

